

Suomen Keskusta r.p.

Periaateohjelma- uudistus

Työ piireissä
ja paikallistasolla

Keskusta

Aluksi

Keskustan Jyväskylän puoluekokous 2024 päätti käynnistää kaksi suurta ohjelmaprojektia, Suunta Suomelle -ohjelman valmistelun ja periaateohjelman uudistamisen. Ne ovat prosesseina erillisiä, mutta tukevat toisiaan ja muodostavat yhtenäisen ohjelmallisen kokonaisuuden, joka auttaa Keskustaa – meitä kaikkia – tulevaisuustyössämme Suomen ja suomalaisten parhaaksi.

Sekä Suunta Suomelle -ohjelma että uusi periaateohjelma hyväksytään Keskustan puoluekokouksessa kesäkuussa 2026. Keskustan ohjelmatyön periaatteena on jo pitkään ollut ”Matka on yhtä tärkeä kuin lopputulos”. Haluamme siksi antaa kaikille keskustajärjestöille ja myös yksittäisille jäsenille mahdollisuuden vaikuttaa tärkeimpiin ohjelmiimme osallistavan prosessin kautta.

Tervetuloa yhteiselle ohjelmamatkalle!

Mikä on periaateohjelma?

Keskusta elää ajassa. Välillä hyvin nopeatempoisestikin. Mutta elääkö keskustalaisuus? Kun puolueemme tarinaa miettii yli vuosisadan mittaisessa mittakaavassa, ymmärtää pian, että aatteemme ihmisyydestä, kohtuullisuudesta ja kestävästä, ylisukupolvisesta luontosuhteesta on sama, mutta sen erityispiirteet ovat muuttuneet ajan saatossa.

Periaateohjelma sisältää ne Keskustan arvot ja aatteen suuret suuntaviivat, joihin muut puolueen ohjelmat ja politiikka perustuvat. Periaateohjelma on keskustalaisuuden kivijalka. Ohjelma sisältää samoissa kansissa keskustalaisen ihmiskuvan, maailmankuvan kuin myös tulevaisuuskuvan, jolle politiikkamme perustamme.

Keskusta on käynnistänyt periaateohjelmansa uudistamistyön

Tavoitteenamme on ohjelma, joka sisältää ne 2020–2030-luvun arvot ja aatteen suuntaviivat, joille puolueen muut ohjelmat ja politiikka rakentuvat. Keskeisiä kysymyksiä uudistustyössä ovat millainen on keskustalainen ihmiskuva, maailmankuva ja tulevaisuuskuva mentäessä kohti 2030-lukua.

Uudistustyötä tehdään osallistavin ja tutkimuksellisin menetelmin niin periaatekeskusteluissa, periaatepajoissa, jäsenkyselyllä kuin tekoälyä hyödyntäen. Periaateohjelma hyväksytään kesän 2026 puoluekokouksessa. Ohjelmatyötä ohjaa puheenjohtaja Antti Kaikkosen ja varapuheenjohtaja Tuomas Kettusen luotsaama ohjausryhmä.

Periaateohjelmatyössä hyödynnetään myös tekoälyä jäsenkyselyn tuloksia analysoitaessa. Tutustu työn aikajanaan sivulla 9.

Ohjelmatyön tuloksena syntyy kesän 2026 puoluekokouksessa hyväksyttävä uusi periaateohjelma, joka korvaa aiemman vuonna 2018 hyväksytyn [”Tasapainossa, eteenpäin – Keskustan 101 periaatetta”-ohjelman](#).

Työ piireissä

ja paikallistasolla

Kaikki keskustalaiset pääsevät vaikuttamaan työhön

- Periateohjelmatyöryhmän sisällä: Keväällä 2025 valittu sparrausryhmä sparraa ohjausryhmän työtä
- Puolueataso: Puoluevaltuusto, puoluehallitus, puoluekokous, keskustelutilaisuudet
- Paikallistaso: Piiritason periaatepajat 3 kpl, paikallistason keskustelut ja periaatepajat (raportointi ohjausryhmälle)
- Jäsentaso: Kysely jäsenille 01/2026 (raportointi ohjausryhmälle)
- Keskustelutilaisuudet järjestetään alustajan ja fasilitaattorin johdolla (esim.erätauko -keskustelumenetelmä hyödyntäen).
- Keskustelutilaisuuteen voidaan yhdistää pienryhmätyö (esim.oppimiskahvila).
- Keskustelutilaisuus tai työpaja voidaan järjestää myös Teamsin tai Zoomin kautta. Tällöin on hyvä huomioida osallistujamäärä ja käyttää virtuaalisia ryhmätyötiloja.
- Ole Luova! Periaatepaja voidaan järjestää kirjoituskilpailuna, kapulahaasteena tai periaatekävelynä. Keskeistä on yhteinen keskustelu ja pohdinta Keskustan arvoista ja periaatteista.

Miten järjestän periaatepajan?

Tärkeää on temaattinen järjestys:

- Ensin maailmankuvapaja
- Sitten tulevaisuuskuvapaja
- Lopuksi ihmiskuvapaja

Kukin tilaisuus on erillinen, oma sisältökokonaisuus, jonka lopputulema raportoidaan kirjallisesti kyselylomakkeella (webropol) määräaikaan mennessä. Toiminnanjohtajat vastaavat raportoinnista (1 per piiri).

Yhden sisältökokonaisuuden kesto on vähintään 1 t 45 min osallistujamäärästä ja kokoontumistavasta riippuen.

Puoluejohdon alkusyksyn reppukiertuetilaisuudet kannattaa käyttää hyödyksi.

Alustuspuheenvuorot/podcastit: Hyödynäkää Ajatuspaja Alkion valmiita podcasteja ja blogeja, politiikasta.fi; Futucast, Utelias mieli (HY) ja Tulevaisuus (Sitra) – podcasteja, paikallisia asiantuntijoita jne.

*Matka on
yhtä tärkeä
kuin lopputulos.*

Periaatepajojen sisällöt

Paikallistason periaatepajat järjestetään kesä-lokakuussa 2025 seuraavasti:

I Keskustalainen maailmankuva, raportoinnin DL 15.8.

Periaatepaja vastaa kysymyksiin:

- Miksi keskusta on olemassa 2030- ja 2050-luvuilla?
- Mikä on keskustan idea / tarkoitus maailmankuvassamme?
- Alustuspuheenvuoron/podcastin aiheita esim: Ilmastokysymys & vihreys, totuuden jälkeinen aika, geopoliittinen maailmantilanne, ihmisoikeudet jne.

II Keskustalainen tulevaisuuskuva, raportoinnin DL 15.9.

Periaatepaja vastaa kysymyksiin:

- Mitkä ovat kolme keskeistä keskustalaista arvoa tai periaatetta uudessa ajassamme?
- Millaisella politiikalla rakennamme em.arvoihin perustuvaa tulevaisuutta?
- Alustuspuheenvuoron/podcastin aiheita: Hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuus, hyvä elämä, nuorten tulevaisuuden haasteet, kohtuutus, ääriajattelun anatomia, osallisuus/osattomuus, kulttuurinen omiminen...)

III Keskustalainen ihmiskuva, raportoinnin DL 15.10.

Periaatepaja vastaa kysymyksiin:

- Mikä on ihmisen paikka ja tehtävä?
- Millainen on keskustan ihmisyysaate 2030- ja 2050-luvuilla?
- Aiheita: Asunnottomuus, syrjäytyminen, työn käsite, prekarisaatio, keski-luokan ahdinko, tekoälyn luoma ihmiskuva.

Tilaisuuksien sisältö, tehtävänanto ja juoksutus

Huom!

Voitte käyttää markkinoinnissa Keskustan Canvassa olevia some- ja lehti-ilmoituspohjia: keskusta.fi/canva

I Keskustalainen maailmankuva (min. 1 t 45 min)

- Tilaisuuden avaus ja johdanto periaateohjelmatyöhön, 15 min (puoluejohdon/ puoluetoimiston/piirijohdon edustaja)
- Podcast tai asiantuntijapuheenvuoro (max 30 min) esim.seuraavista teemoista:
 - Ilmastokysymys ja vihreys
 - Totuuden jälkeinen aika: mediamurros, misinformaatio, meemipolitiikka, digilukutaito...
 - Geopoliittinen maailmankuva
 - Ihmisoikeudet (ajatuksenvapaus, uskonvapaus, pakolaisuus...)
- Erätaukokeskustelu (max 10 osallistujaa) tai ryhmätyö (1 t 15 min) esim. oppimiskahvila-menetelmällä
- Keskustelun/ryhmätöiden yhteenveto raportiksi (tilaisuuden fasilitoija, 15 min), joka vastaa kysymyksiin: Miksi keskusta on olemassa 2030- ja 2050-luvulla? Mikä on keskustan idea / tarkoitus maailmankuvassamme?

Vastaukset raportoidaan puolueen periaateohjelmatyöryhmälle kyselylomakkeen kautta toiminnanjohtajan toimesta.

Deadline maailmankuvaosiolle on 15.8.2025.

II Keskustalainen tulevaisuuskuva (min. 1t 45 min)

- Tilaisuuden avaus ja johdanto periaateohjelmatyöhön, 15 min (puoluejohdon/puolue toimiston/piirijohdon edustaja)
- Podcast tai asiantuntija/kokemusasiantuntijapuheenvuoro (max 30 min) esim. seuraavista teemoista:
 - Nuoret ja nuorten tulevaisuuden haaveet
 - Hyvinvointiyhteiskunta ja luokkarakenteen muutos
 - Hyvän elämän käsite
 - Ääriajattelun anatomia ja tulevaisuus
 - Osallisuus ja osattomuus
 - Kulttuurinen omiminen
- Erätaukokeskustelu (max 10 osallistujaa) tai ryhmätyö (1 t 15 min) esim. oppimiskahvila-menetelmällä
- Keskustelun/ryhmätöiden yhteenveto raportiksi (tilaisuuden fasilitoija, 15 min), joka vastaa kysymyksiin: Mitkä ovat kolme keskeisintä keskustalaista arvoa tai periaatetta uudessa ajassamme? Millaisella politiikalla rakennamme em.arvoihin perustuvaa tulevaisuutta?

Nämä vastaukset raportoidaan periaateohjelmatyöryhmälle kyselylomakkeen kautta toiminnanjohtajan toimesta.

Deadline tulevaisuuskuvaosiolle on 15.9.2025.

III Keskustalainen ihmiskuva (min. 1t 45 min)

- Tilaisuuden avaus ja johdanto periaateohjelmatyöhön, 15 min (puoluejohdon/puoluetoimiston/piirijohdon edustaja)
- Podcast tai kokemusasiantuntijapuheenvuoro (max 30 min) esim. seuraavista teemoista:
 - *Asunnottomuus, syrjäytyminen, nuoret eläkeläiset, osatyökykyisyys, köyhyys*
 - *Uusi työ, prekarisaatio, keskiluokan ahdinko...*
 - *Tekoäly ja ihmiskuva*
- Erätaukokeskustelu (max 10 osallistujaa) tai ryhmätyö (1 t 15 min): Kukin osallistuja valitsee yhden arvostamansa ihmisen Suomesta ja maailmalta ja perustelee valintansa. Lopuksi ryhmäkeskustelu siitä, miten nämä valitut henkilöt todennäköisesti suhtautuisivat podcastin tai kokemusasiantuntijapuheenvuoron teemaan ja miksi?
- Keskustelun/ryhmätöiden yhteenveto raportiksi (tilaisuuden fasilitoija, 15 min), joka vastaa kysymyksiin: Mikä on ihmisen paikka/tehtävä? Millainen on keskustan ihmisyyysate 2030- ja 2050-luvulla?

Nämä vastaukset raportoidaan periaateohjelmatyöryhmälle kyselylomakkeen kautta toiminnanjohtajan toimesta.

Deadline ihmiskuvaosiolle on 15.10.2025.

Vinkkejä sopiviin aineistoihin

HUOM! Esimerkiksi Poliitikasta.fi sivulta löytyy monia soveltuvia podcasteja.

Samoin kannattaa tutustua Futucast-, Helsingin yliopiston Utelias mieli-, Sitran Tulevaisuuspodcast- podcastien tarjontaan.

Pauliinalta saat apua ja ideoita ryhmätöihin:

Pauliina Maukonen
poliittinen asiantuntija
Puh. 050 573 5353
pauliina.maukonen@keskusta.fi

